

Василій ВОРОБЕЦЬ

аспірант кафедри податків і фіскальної політики
Західноукраїнський національний університет

ВИКОРИСТАННЯ БЛОКЧЕЙН-ТЕХНОЛОГІЙ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Використання блокчейн-технологій в функціонуванні інституційних секторів є сьогодні домінуючим чинником примноження конкурентного потенціалу національної економіки. Про це свідчать очевидні його переваги: використання абсолютно нових децентралізованих підходів до генерування та реалізації управлінських рішень щодо інструментів управлінського впливу з поступовим розширенням сфери їх застосування; заміна традиційних фінансових інструментів новими, що здатні призвести до покращення фінансового стану суб'єктів господарювання; хеджування високої волатильності ринкових параметрів, особливо в умовах фінансових криз; впровадження нових економічних процесів, прийомів чи стратегій, спрямованих на використання інноваційних продуктів, підходів на базі розподіленого реєстру.

Блокчейн – це розподілений публічний реєстр, заснований на сучасних криптографічних алгоритмах, що містить базу даних про всі раніше здійснені операції, який носить децентралізований характер, і що міститься в публічних джерелах мережі.[1]

Використання блокчейну для держави є питанням складнішим, ніж для інших суб'єктів економіки. З одного боку, є великий потенціал для розвитку фінансових технологій. Використання криптовалют і технології блокчейн може спростити і прискорити міжбанківські і міждержавні розрахунки, полегшувати випуск та обіг боргових паперів, процедуру ідентифікації, знизити вартість транзакцій, забезпечити захищеність і зручність здійснення угод за рахунок використання криптографії. Потенціал застосування технології блокчейн істотний і з позиції надання державних послуг (наприклад, в угодах з підтвердженням майнових прав). З іншої сторони знижує регулюючі та контролюючі можливості центрального банку.

Серед позитивних аспектів застосування технології блокчейн в державному управлінні можна виділити наступне: 1) блокчейн є публічною розподіленою базою всіх транзакцій у мережі, яка підтримується одноранговою мережею; 2) мережа блокчейн стійка до збоїв, оскільки вона функціонує без єдиної точки відмови; 3) блокчейн є незмінною і довговічною розподіленою базою і, як тільки транзакції записані в блокчейн, вони не можуть бути змінені або видалені; 4) мережа блокчейн має високий ступінь масштабованості; 5) усі транзакції в мережі блокчейн захищені криптографічними методами;

б) блокчейн дає змогу пристроям здійснювати операції автономно без довіреної сторони. Технологія блокчейн пропонує рішення проблеми безпеки і конфіденційності у середовищі Інтернет речей, забезпечуючи новий обчислювальний шар, де дані можуть бути безпечно оброблені та проаналізовані, залишаючись приватним [3].

Водночас використання цієї технологія має і певні недоліки. Це, зокрема: залежність від коливань кількості активних користувачів, і число підприємств, які, використовують bitcoin як спосіб оплати; низька швидкість обробки транзакцій, неможливість скорегувати або скасувати транзакції (що одночасно є і перевагою); повсюдна автоматизація (позбавлення великої людей робочих місць); значні розміри розподіленого реєстру, який постійно збільшується; стереотипи щодо використання криптовалют в шахрайських цілях, або взагалі для відмивання грошей або торгівлі наркотиками[3].

Опитування проведені міжнародною аудиторською організацією BDO щодо використання технології блокчейнв державному секторі (було опитано 250 керівників вищої ланки в секторі державного управління, муніципальної адміністрації, а також в сфері охорони здоров'я і соціальних послуг) показало, що 56% респондентів вважають, що державний сектор буде використовувати технологію блокчейн, 44% заявили, що в даний дуже багато невизначеності щодо самої технології; 64% респондентів демонструють свою відкритість до інноваційних рішень; 70% респондентів впевнені в тому, що Blockchain поліпшить можливість відстеження даних; 57% вважають, що державний сектор буде використовувати потенціал технології Blockchain; 80% респондентів вважають, що відсутність регулювання Blockchain є найбільшою перешкодою для впровадження блокчейн.[3]

Технологія Blockchain має безмежний потенціал для державного сектору. Швидке зростання технології Blockchain може зіграти життєво важливу роль в розвитку державного сектору. На рівні органів місцевого Blockchain передусім може використовуватися в системі бюджетування. Ми розглядаємо Blockchain як засіб, що дозволяє вийти на абсолютно новий рівень обміну інформацією, між публічними інститутами та інституційними секторами, галузями. Про це свідчить досвід впровадження блокчейну в публічний сектор в глобальному просторі [4].

Швеція з 2016 року використовує блокчейн-платформу для реєстрації прав на землю. Шведський уряд впевнений, що зекономить 100 мільйонів євро, що пов'язано з бюрократією та шахрайством кожний рік. Окрім цього, шведи впевнені, що так покращиться ефективність надання послуг у сфері реєстрації прав на землю.

4 вересня 2018 року в Японії на рівні муніципалітету було проведене

онлайн-голосування за допомогою блокчейну. Проголосувати жителі міста могли тільки, прийшовши зі спеціальною картою, яка є посвідченням особи; потім помістити її на спеціальний апарат для перевірки, а потім вже зробити свій вибір на екрані. Блокчейн допомагає не допустити фальсифікації виборів та забезпечити швидкий підрахунок голосів.

Нідерланди запустили ряд пілотних блокчейн-проектів. Зокрема, у 2018 році на блокчейн перевели систему надання державних субсидій, реєстр власності. Уряд країни впевнений, що це допоможе підвищити рівень до органів державної влади та до державних послуг, а також зробити їх більш прозорими.

Уряд ОАЕ заявив, що країна до 2021 року повинна стати світовим лідером по запровадженню технології блокчейну. Також держава має намір профінансувати курси, семінари щодо запровадження блокчейну в органи публічної влади. З 2017 року тут діє блокчейн-система реєстрації прав власності нанерухомість.

Для використання блокчейну необхідно вирішити наступні питання: матеріально-технічного супроводу, підвищення кваліфікації публічних службовців в питаннях використання нових інструментів цифрової економіки, необхідністю в деяких питаннях досягати консенсусу між великим числом учасників, створенням необхідної законодавчої бази для використання блокчейну в публічному управлінні. Технологія блокчейн є значимою для суспільства і держава не має права її ігнорувати.

Список використаних джерел:

1. Давидова І. Технологія блокчейн: перспективи розвитку в Україні. URL: file:///C:/Users/Dell/Downloads/Chac_2017_26_10.pdf
2. Легомина В.В. застосування технології блокчейн в державному управлінні. URL: <https://krs.chmnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/333/1/%D0%9B%D0%B5%D0%B3%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D0%BD%D0%B0%20%D0%92.%20%D0%92.%2C%20%D0%B0%D0%B2%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B5%D1%84..pdf>
3. Блокчейн в державному секторі. URL: <https://www.bdo.ua/uk-ua/insights-2/information-materials/blockchain-in-the-public-sector>
4. Балан О. Технологія Blockchain в публічному управлінні. Economic journal Odessa polytechnic university. 2018. №4(6) URL: <https://economics.opu.ua/ejopu/2018/No4/5.pdf>